

Wymagania z geografii na poszczególne oceny Klasa 3 gimnazjum

Stopień celujący może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria na stopień bardzo dobry oraz:

- posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem samodzielnej pracy, wynikające z indywidualnych zainteresowań,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązując problemy teoretyczne i praktyczne z zakresu programu nauczania; proponuje rozwiązania nietypowe; rozwiązuje zadania wykraczające poza program,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, reprezentuje szkołę lub posiada inne porównywalne osiągnięcia,
- ocenia położenie Polski w Europie i na świecie,
- wykazuje korzyści wynikające z położenia Polski,
- analizuje uwarunkowania powstawania gór w Polsce,
- analizuje i porównuje cechy krajobrazu peryglacjalnego i młodoglacjalnego,
- porównuje cechy oraz genezę rzeźby terenu poszczególnych pasów ukształtowania powierzchni Polski,
- wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem surowców mineralnych,
- porównuje klimat Polski z klimatem innych krajów Europy,
- wykazuje związki między budową geologiczną, rzeźbą powierzchni, klimatem i stosunkami wodnymi w Polsce,
- proponuje sposoby ochrony wód Bałtyku,
- analizuje profile glebowe,
- wykazuje zależności między składem gatunkowym lasów a warunkami klimatycznymi i glebowymi,
- analizuje znaczenie podziału administracyjnego,
- prognozuje zmiany liczby ludności w Polsce,
- analizuje przyczyny i skutki dużej lub małej gęstości zaludnienia w wybranym regionie Polski,
- oblicza przyrost rzeczywisty ludności Polski,
- przedstawia konteksty wielokulturowości w Polsce,
- oblicza stopę bezrobocia w Polsce,
- prognozuje zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce,
- oblicza wskaźnik urbanizacji wybranych obszarów Polski i interpretuje go,
- porównuje warunki rozwoju rolnictwa w Polsce z warunkami w województwie, w którym mieszka, i formułuje wnioski,
- porównuje plony i zbiory wybranych roślin w Polsce i innych krajach na podstawie danych statystycznych oraz formułuje wnioski,
- uzasadnia potrzebę rozwoju gospodarstw ekologicznych w Polsce,
- uzasadnia potrzebę restrukturyzacji przemysłu w wybranych okręgach przemysłowych,
- ocenia gospodarcze korzyści i społeczne skutki restrukturyzacji i prywatyzacji przemysłu,

- wykazuje zależności między lokalizacją kopalni a rozmieszczeniem zakładów przetwarzających wydobywane surowce mineralne,
- wykazuje korzyści z wykorzystywania alternatywnych źródeł energii,
- wykazuje związki między rozwojem gospodarczym a usługami,
- porównuje odległości oraz koszty przewozu towarów i pasażerów różnymi środkami transportu w Polsce,
- wykazuje związki między rozwojem gospodarczym i łącznością,
- wykazuje potrzebę ochrony walorów turystycznych,
- proponuje sposoby uzyskania przez Polskę dodatniego bilansu handlowego,
- proponuje konkretne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego we własnym regionie,
- proponuje konkretne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce i we własnym regionie,
- wyjaśnia znaczenie współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego pobraży,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego pojezierzy,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Nizin Środkowopolskich,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Wyżyn Polskich,
- proponuje sposoby zagospodarowania terenów zdegradowanych na skutek działalności gospodarczej człowieka,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Kotlin Podkarpackich,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Karpat,
- ocenia możliwości rozwoju gospodarczego Sudetów,
- wykazuje indywidualne cechy swojego regionu,
- charakteryzuje wybrany euroregion.

Stopień bardzo dobry może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria na stopień dobry oraz:

- wyjaśnia zależności między miejscowym czasem słonecznym a czasem strefowym i urzędowym w Polsce na podstawie mapy stref czasowych,
- określa położenie matematyczne Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej,
- oblicza rozciągłość równoleżnikową i południkową Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej,
- oblicza różnice czasu słonecznego między skrajnymi punktami Polski,
- charakteryzuje główne jednostki tektoniczne Polski,
- wykazuje związki między budową geologiczną a dziejami geologicznymi,
- wyjaśnia genezę form polodowcowych,
- wykazuje pasowość ukształtowania powierzchni Polski,
- wyjaśnia wpływ przeszłości geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski,
- wyjaśnia wpływ współczesnych procesów geologicznych na ukształtowanie powierzchni Polski,
- wykazuje zależności pomiędzy współczesną rzeźbą Polski a wybranymi wydarzeniami geologicznymi,
- opisuje i ocenia na podstawie danych statystycznych zasoby surowców mineralnych w Polsce,
- analizuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko,

- wykazuje związek między geograficznymi czynnikami kształtującymi klimat a cechami klimatu Polski,
- wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce,
- wykazuje wpływ mas powietrza napływających nad obszar Polski na kształtowanie się pogody,
- wykazuje przejściowość klimatyczną Polski,
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania przestrzennego długości okresu wegetacyjnego,
- wykazuje asymetrię dorzecza Wisły i Odry i wyjaśnia przyczyny jej powstania,
- wykazuje znaczenie gospodarcze kanałów,
- ocenia stopień i sposoby wykorzystania wód powierzchniowych i podziemnych w Polsce,
- wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia i temperatury wody Bałtyku,
- wykazuje znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego,
- wyjaśnia przyczyny degradacji gleb i wymienia sposoby jej zapobiegania,
- ocenia wartość użytkową gleb w Polsce,
- ocenia lesistość Polski na podstawie mapy tematycznej i danych statystycznych,
- opisuje kompetencje poszczególnych szczebli administracji samorządowej,
- analizuje skutki ujemnego przyrostu naturalnego w Polsce,
- analizuje okresy wyżu i niżu demograficznego w Polsce oraz formułuje wnioski,
- oblicza współczynniki przyrostu naturalnego i rzeczywistego w Polsce,
- charakteryzuje na podstawie map gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie oraz wyjaśnia te różnice, uwzględniając czynniki przyrodnicze, historyczne i społeczno-ekonomiczne,
- ocenia atrakcje i bariery osadnicze w Polsce,
- oblicza saldo migracji w Polsce,
- opisuje skutki migracji zewnętrznych z punktu widzenia interesów Polski,
- ocenia wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby i rozmieszczenie ludności Polski ,
- wykazuje zróżnicowanie struktury narodowościowej Polski przed II wojną światową i obecnie,
- analizuje przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce,
- opisuje zróżnicowanie narodowościowe i etniczne wybranych regionów Polski,
- charakteryzuje dorobek kulturowy, gospodarczy i naukowy wybranych grup etnicznych,
- wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w latach 1930–2008 w Polsce,
- porównuje strukturę zatrudnienia w swoim województwie oraz innych województwach i formułuje wnioski,
- omawia przyczyny zróżnicowania struktury zatrudnienia w wybranych województwach Polski,
- ocenia stopę bezrobocia w swoim województwie,
- ocenia wpływ migracji ludności ze wsi do miast na proces urbanizacji,
- porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce oraz innych krajach i wymienia przyczyny jego zróżnicowania,
- analizuje i ocenia na podstawie mapy ogólnogeograficznej rozmieszczenie dużych miast w Polsce i zamieszkiwanym regionie,
- ocenia warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce,

- ocenia warunki pozaprzrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce,
- ocenia strukturę użytkowania ziemi w Polsce i porównuje ją ze strukturą w innych krajach Europy,
- wyjaśnia związek między żyznością gleb a rodzajem upraw ,
- uzasadnia zróżnicowanie natężenia upraw roślin w wybranych rejonach,
- ocenia strukturę hodowli zwierząt gospodarskich w Polsce,
- ocenia towarowość polskiego rolnictwa,
- analizuje przyczyny i skutki prywatyzacji oraz restrukturyzacji przemysłu w Polsce,
- wyjaśnia związki między lokalizacją przemysłu a warunkami naturalnymi, rynkiem zbytu, szlakami komunikacyjnymi i potencjałem ludzkim,
- ocenia społeczne i gospodarcze korzyści utworzenia specjalnych stref ekonomicznych,
- uzasadnia potrzebę rozwijania nowoczesnych działów produkcji przemysłu,
- ocenia zasoby surowców mineralnych w Polsce na podstawie danych statystycznych,
- porównuje wielkość wydobycia poszczególnych surowców mineralnych w Polsce z wielkością wydobycia w innych krajach,
- wykazuje potrzebę racjonalnego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce,
- ocenia strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni w Polsce i formułuje wnioski,
- wykazuje znaczenie usług w tworzeniu PKB,
- analizuje przewóz ładunków i pasażerów w Polsce według rodzajów transportu,
- opisuje bariery rozwoju transportu samochodowego i kolejowego w Polsce,
- wykazuje wpływ gęstości oraz jakości sieci dróg kołowych i kolejowych na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej w Polsce,
- omawia na przykładach znaczenie transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego w Polsce,
- omawia międzynarodowy ruch pasażerski w polskich portach morskich,
- wykazuje wpływ internetu i telefonii komórkowej na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej,
- ocenia dostęp do internetu w swoim województwie i wybranych województwach,
- ocenia przyczyny i skutki rozwoju technologii informacyjnej,
- wykazuje znaczenie rozbudowy infrastruktury turystycznej dla rozwoju turystyki w Polsce,
- ocenia walory turystyczne wybranych regionów Polski,
- wyjaśnia znaczenie turystyki krajowej jako źródła dochodu regionu i państwa,
- analizuje dane liczbowe dotyczące bilansu handlu zagranicznego Polski w ostatnich latach i formułuje wnioski,
- wykazuje konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce,
- proponuje sposoby zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska odpadami wytwarzanymi przez człowieka,
- uzasadnia konieczność ochrony gatunkowej roślin i zwierząt ,
- uzasadnia konieczność ochrony przyrody i krajobrazu w Polsce,
- wymienia polskie organizacje działające na rzecz ochrony przyrody i opisuje ich zadania,
- opisuje wpływ zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na rzeźbę powierzchni pobrażę,
- wykazuje związki między cechami gospodarki pobrażę a warunkami przyrodniczymi,

- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie pasa pobrażczy,
- charakteryzuje czynniki rzeźbotwórcze pojezierzy,
- wyjaśnia zróżnicowanie krajobrazu w pasie pojezierzy,
- wykazuje związki między cechami gospodarki pojezierzy a warunkami przyrodniczymi,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie pojezierzy,
- charakteryzuje czynniki rzeźbotwórcze Nizin Środkowopolskich,
- wykazuje związki między cechami gospodarki Nizin Środkowopolskich a warunkami przyrodniczymi,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie nizin,
- opisuje wpływ wewnętrznych i zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na rzeźbę powierzchni wyżyn,
- wyjaśnia zróżnicowanie krajobrazu Wyżyn Polskich na podstawie map tematycznych,
- wykazuje związki między cechami gospodarki Wyżyn Polskich a warunkami przyrodniczymi,
- wykazuje negatywny wpływ koncentracji ludności i przemysłu na środowisko przyrodnicze Wyżyny Śląskiej,
- wykazuje zróżnicowanie rzeźby powierzchni Wyżyny Małopolskiej,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie wyżyn,
- opisuje wpływ wewnętrznych i zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na rzeźbę powierzchni kotlin,
- opisuje uwarunkowania powstania złóż surowców mineralnych Kotlin Podkarpackich,
- wykazuje związki między cechami gospodarki Kotlin Podkarpackich a warunkami przyrodniczymi,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie Kotlin Podkarpackich,
- opisuje wpływ wewnętrznych i zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na rzeźbę powierzchni Karpat,
- ukazuje zależności między budową geologiczną i cechami rzeźby Tatr,
- wykazuje związki między cechami gospodarki Karpat a warunkami przyrodniczymi,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie Karpat,
- opisuje wpływ wewnętrznych i zewnętrznych czynników rzeźbotwórczych na rzeźbę powierzchni Sudetów,
- wykazuje związki między cechami gospodarki Sudetów a warunkami przyrodniczymi,
- projektuje i opisuje na podstawie map turystycznych i tematycznych trasę podróży po wybranym fragmencie Sudetów,
- ocenia warunki i możliwości produkcji rolnej i przemysłowej w regionie zamieszkania,
- analizuje, porównuje, ocenia rozmieszczenie i wielkość miast w zamieszkiwanym regionie,
- wykazuje różnice w strukturze zatrudnienia ludności we własnym regionie,
- opisuje formy ochrony środowiska przyrodniczego oraz proponuje konkretne działania na rzecz jego ochrony we własnym regionie,

- projektuje i opisuje na podstawie różnych źródeł (także własnych obserwacji terenowych) trasę wycieczki po zamieszkiwanym regionie, uwzględniając walory przyrodnicze i kulturowe tego regionu,
- wykazuje potrzebę współpracy Polski z innymi krajami i udziału w różnych organizacjach międzynarodowych,
- ocenia skutki integracji Polski ze strukturami Unii Europejskiej i NATO.

Stopień dobry może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria na stopień dostateczny oraz:

- opisuje położenie fizycznogeograficzne, polityczne i matematyczne Polski korzystając z mapy Polski, mapy Europy i mapy świata,
- opisuje położenie własnego regionu na podstawie ogólnogeograficznej mapy Polski,
- opisuje wody wewnętrzne, morze terytorialne oraz wyłączną strefę ekonomiczną na podstawie schematu i mapy ogólnogeograficznej Polski,
- opisuje granice Polski na podstawie ogólnogeograficznej mapy Polski i danych statystycznych,
- przyporządkowuje nazwy pasm górskich do nazw orogenez, w których te góry powstawały,
- rozpoznaje rodzaje węgla i charakteryzuje warunki, w których powstawał węgiel kamienny,
- omawia uwarunkowania złodowceń w Polsce,
- opisuje warunki powstania form polodowcowych,
- opisuje na podstawie krzywej hipsograficznej udział nizin, wyżyn i gór w powierzchni Polski,
- charakteryzuje na podstawie mapy hipsometrycznej cechy rzeźby powierzchni Polski,
- oblicza różnice wysokości bezwzględnej, korzystając z mapy hipsometrycznej,
- opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie skał powierzchniowych,
- opisuje na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie surowców mineralnych,
- klasyfikuje skały występujące w Polsce ze względu na ich pochodzenie,
- wykazuje znaczenie gospodarcze surowców mineralnych,
- wyjaśnia wpływ czynników geograficznych na cechy klimatu Polski,
- analizuje przebieg izoterm lipca i stycznia na mapach klimatycznych Polski,
- opisuje pogodę kształtowaną przez poszczególne masy powietrza napływające nad Polskę,
- wyjaśnia występowanie w Polsce termicznych pór roku,
- wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego w górach i bryzy morskiej nad Bałtykiem,
- opisuje zagrożenia wynikające ze zmian klimatu w Polsce,
- opisuje cechy sieci rzecznej w Polsce,
- opisuje genezę mis jeziornych występujących w Polsce,
- opisuje funkcje sztucznych jezior zaporowych,
- wyjaśnia znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych,
- wykazuje znaczenie wód leczniczych,
- przedstawia sposoby wykorzystania wód podziemnych,
- opisuje rozmieszczenie rejonów eksploatacji i wykorzystanie wód mineralnych,
- omawia genezę Morza Bałtyckiego,
- omawia cechy fizyczne wód Morza Bałtyckiego,

- wyjaśnia przyczyny degradacji wód Morza Bałtyckiego,
- charakteryzuje typy genetyczne gleb występujących w Polsce,
- opisuje cechy gleb występujących w Polsce,
- wyjaśnia zależności między klimatem a szatą roślinną,
- opisuje zasięg lasów na terenie Polski na podstawie mapy tematycznej,
- porównuje zbiorowiska leśne na obszarach nizinnych i w górach ,
- charakteryzuje na podstawie schematu typy zbiorowisk leśnych w zależności od podłoża,
- wyjaśnia trójstopniowy podział władz administracyjnych,
- wykazuje zmiany przyrostu naturalnego w Polsce od zakończenia II wojny światowej do dziś na podstawie danych statystycznych,
- wykazuje przyczyny i skutki spadku przyrostu naturalnego w ostatnich latach,
- porównuje na podstawie danych statystycznych współczynnik przyrostu naturalnego w miastach i wsiach Polski,
- analizuje piramidę płci i wieku ludności Polski,
- porównuje gęstość zaludnienia w swoim regionie z gęstością zaludnienia innych regionów Polski,
- porównuje czynniki decydujące o rozwoju osadnictwa dawniej i współcześnie,
- opisuje skutki migracji z Polski i do Polski,
- opisuje wpływ ruchów migracyjnych na zmiany liczby ludności Polski,
- omawia przyczyny ujemnego salda migracji ze wsi do miast w Polsce,
- omawia przyczyny ujemnego salda migracji zewnętrznych w Polsce,
- wyjaśnia przyczyny głównych kierunków współczesnych migracji zewnętrznych Polaków,
- wyszukuje informacje o dorobku kulturowym wybranych mniejszości etnicznych,
- wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności,
- wykazuje różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i we własnym regionie,
- wyjaśnia przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce oraz migracji zarobkowej wybranych grup zawodowych,
- analizuje stopę bezrobocia w wybranych województwach oraz swoim regionie i formułuje wnioski,
- porównuje wskaźnik urbanizacji zamieszkiwanego województwa ze wskaźnikiem urbanizacji w wybranym województwie i formułuje wnioski,
- opisuje przyczyny zróżnicowania urbanizacji w wybranych regionach Polski,
- wykazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną
- omawia problemy mieszkańców dużych miast,
- wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania wielkości gospodarstw rolnych,
- przedstawia skutki rozdrobnienia gospodarstw rolnych w Polsce,
- ukazuje zmiany w polskim rolnictwie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej,
- wyróżnia główne cechy struktury użytkowania ziemi w Polsce na podstawie analizy map, wykresów, danych liczbowych,
- wyjaśnia znaczenie produkcji roślinnej w wyżywieniu ludności kraju,
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw (pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych) w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie produkcji zwierzęcej w wyżywieniu ludności kraju,
- wymienia przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu hodowli bydła i trzody chlewnej w Polsce,
- wyjaśnia przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce,

- omawia cele tworzenia specjalnych stref ekonomicznych,
- wyjaśnia przyczyny przestrzennego zróżnicowania lokalizacji okręgów przemysłowych w Polsce,
- omawia korzyści i negatywne skutki koncentracji przemysłu,
- wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w przemyśle w Polsce i w zamieszkiwanym regionie,
- wyjaśnia znaczenie gospodarcze surowców mineralnych,
- analizuje strukturę wydobycia wybranych surowców mineralnych,
- analizuje diagramy ilustrujące wielkość wydobycia wybranych surowców w Polsce,
- wyjaśnia przyczyny i skutki dominacji energetyki cieplnej w Polsce,
- opisuje wykorzystanie wód płynących do produkcji energii elektrycznej w Polsce,
- wykazuje korzyści z wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii w Polsce,
- przedstawia i ocenia wpływ przemysłu energetycznego na stan środowiska przyrodniczego Polski,
- opisuje zmiany na rynku usług w Polsce,
- wyjaśnia szybki rozwój wybranych usług w Polsce i zamieszkiwanym regionie,
- wyjaśnia zróżnicowanie gęstości oraz jakości sieci transportu samochodowego i kolejowego w Polsce na podstawie map tematycznych i danych statystycznych,
- wyjaśnia potrzebę budowy nowoczesnych autostrad,
- wykazuje wady i zalety transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego,
- omawia znaczenie kanałów śródlądowych w Polsce,
- charakteryzuje handlowe porty morskie w Polsce ze względu na wielkości przeładunków,
- wykazuje wpływ transportu wodnego i lotniczego na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej,
- porównuje na podstawie danych statystycznych i mapy poziom rozwoju internetu i telefonii komórkowej w Polsce na tle wybranych krajów Europy,
- analizuje ruch turystyczny w Polsce na podstawie danych statystycznych,
- porównuje przyjazdy turystów i wpływy z turystyki w Polsce i wybranych krajach Europy,
- wykazuje na przykładach walory przyrodnicze i kulturowe Polski na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej,
- przedstawia przyczyny turystyki zagranicznej Polaków,
- omawia na podstawie danych statystycznych bilans handlu zagranicznego Polski,
- opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę towarową handlu zagranicznego,
- ocenia znaczenie handlu zagranicznego w życiu codziennym,
- opisuje skutki kwaśnych opadów,
- wyjaśnia przyczyny poprawy stanu czystości wód w Polsce w ostatnich latach,
- opisuje zróżnicowanie regionalne zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego w Polsce,
- opisuje zadania form prawnej ochrony przyrody,
- opisuje osobliwości wybranych parków narodowych,
- opisuje cele programu „Człowiek i Biosfera”,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze głównych regionów geograficznych pobrażę,
- wyjaśnia genezę Mierzei Wiślanej i Żuław Wiślanych,
- opisuje genezę wybrzeża klifowego,

- opisuje krajobraz Żuław Wiślanych oraz gospodarcze wykorzystanie tego regionu,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze pojezierzy,
- wyjaśnia mechanizm powstawania cienia opadowego i jego wpływ na klimat pojezierzy,
- przedstawia wpływ warunków naturalnych na rozwój turystyki w pasie pojezierzy,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze Nizin Środkowopolskich,
- charakteryzuje warunki glebowe na nizinach,
- wyjaśnia przyczyny letnich wezbrań na Odrze,
- wyjaśnia uwarunkowania sadownictwa na nizinach,
- przedstawia rolę Warszawy w rozwoju gospodarczym Polski,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze wyżyn,
- opisuje wpływ działalności gospodarczej człowieka na krajobraz Wyżyny Śląskiej,
- omawia związki między wydobywaniem surowców mineralnych a lokalizacją przemysłu w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym,
- przedstawia genezę rzeźby powierzchni Wyżyny Krakowsko—Częstochowskiej,
- opisuje genezę rzeźby powierzchni Wyżyny Małopolskiej,
- wyjaśnia genezę wąwozów,
- wyjaśnia genezę Kotlin Podkarpackich,
- wyjaśnia rolę rzek w kształtowaniu krajobrazu Kotlin Podkarpackich,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze kotlin,
- charakteryzuje gleby Kotlin Podkarpackich,
- wyjaśnia znaczenie szlaków handlowych w Kotlinach Podkarpackich,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze Karpat,
- opisuje klimat i wody Karpat Wewnętrznych,
- ukazuje zróżnicowanie krajobrazu Karpat Zewnętrznych i Wewnętrznych,
- opisuje na podstawie ilustracji cechy rzeźby wysokogórskiej Tatr,
- charakteryzuje poszczególne piętra klimatyczno-roślinne Tatr,
- wykazuje konieczność tworzenia parków narodowych na terenie Karpat,
- omawia proces powstawania Sudetów,
- wyjaśnia genezę rzeźby Sudetów,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko przyrodnicze Sudetów
- charakteryzuje Karkonosze,
- opisuje zagrożenia środowiska przyrodniczego powstające w wyniku działalności gospodarczej człowieka,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych środowisko geograficzne własnego regionu (również na podstawie obserwacji terenowych),
- rozpoznaje główne rodzaje skał występujących we własnym regionie i wskazuje na mapie najważniejsze obszary ich występowania,
- charakteryzuje na podstawie map tematycznych zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w zamieszkiwanym regionie oraz wyjaśnia te różnice czynnikami przyrodniczymi,
- wykazuje konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego własnego regionu geograficznego,
- przedstawia zadania, które realizuje Polska w ramach międzynarodowych organizacji,
- przedstawia korzyści wynikające ze współpracy międzynarodowej,

Stopień dostateczny może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria na stopień dopuszczający oraz:

- charakteryzuje na podstawie map położenie Polski na świecie i w Europie,
- wymienia nazwy skrajnych punktów Polski i wskazuje je na mapie,
- opisuje przebieg granicy lądowej Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej,
- opisuje granicę morską na mapie ogólnogeograficznej,
- opisuje na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia geologiczne na terenie Polski,
- opisuje proces powstania węgla kamiennego,
- rozpoznaje formy polodowcowe na schematach i wskazuje obszary ich występowania na mapie Polski,
- omawia cechy rzeźby powierzchni Polski na podstawie mapy hipsometrycznej Polski,
- wymienia nazwy pasów ukształtowania powierzchni i wskazuje je na mapie Polski,
- charakteryzuje poszczególne pasy ukształtowania powierzchni w Polsce,
- odczytuje na mapie hipsometrycznej wysokości względne i bezwzględne,
- wymienia nazwy regionów geograficznych w poszczególnych pasach ukształtowania powierzchni i wskazuje te regiony na mapie Polski,
- rozpoznaje na podstawie fotografii lub okazów główne rodzaje skał występujących w regionie i w Polsce,
- wskazuje na mapie Polski obszary występowania surowców mineralnych,
- odczytuje na mapach klimatycznych Polski przestrzenny rozkład temperatury powietrza i opadów atmosferycznych,
- opisuje cechy klimatu Polski oraz swojego regionu,
- opisuje cechy klimatu przejściowego,
- odczytuje z mapy długość okresu wegetacyjnego,
- kreśli klimatogramy na podstawie danych liczbowych,
- opisuje rozmieszczenie kanałów na podstawie mapy ogólnogeograficznej,
- wymienia nazwy głównych kanałów i wskazuje te kanały na mapie Polski,
- wymienia nazwy wybranych jezior i wskazuje te jeziora na mapie Polski,
- wyróżnia typy genetyczne jezior Polski,
- opisuje rozmieszczenie rejonów eksploatacji i wykorzystanie gospodarcze wód podziemnych,
- opisuje wody powierzchniowe swojego regionu,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy położenie Morza Bałtyckiego,
- omawia główne cechy położenia Morza Bałtyckiego,
- opisuje rozmieszczenie największych jego zatok, wysp, cieśnin oraz głębi na podstawie mapy ogólnogeograficznej,
- przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego Morza Bałtyckiego,
- wymienia przyczyny zanieczyszczenia Bałtyku,
- opisuje za pomocą mapy gleb rozmieszczenie głównych typów genetycznych gleb w Polsce,
- rozróżnia typy gleb ze względu na ich żyzność,
- opisuje gleby w regionie zamieszkania,
- określa na podstawie diagramu skład gatunkowy lasów w Polsce,
- opisuje na podstawie mapy rozmieszczenie kompleksów leśnych w Polsce,
- opisuje funkcje lasów w Polsce,

- opisuje świat roślin i zwierząt w Polsce i swoim regionie,
- opisuje podział administracyjny Polski,
- wymienia zadania poszczególnych szczebli administracji samorządowej,
- opisuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po 1946 roku,
- opisuje czynniki wpływające na zmiany liczby ludności w Polsce,
- porównuje na podstawie danych liczbowych długość życia w Polsce z długością życia w innych krajach,
- opisuje strukturę płci i wieku na podstawie danych statystycznych oraz piramidy płci i wieku ludności Polski,
- odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego,
- omawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce,
- charakteryzuje na podstawie map gęstości zaludnienia zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie,
- omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce,
- opisuje główne kierunki migracji Polaków po II wojnie światowej,
- odczytuje z danych statystycznych wielkość migracji z Polski i do Polski ,
- opisuje dawne i współczesne kierunki migracji wewnętrznych w Polsce,
- wyjaśnia przyczyny wzrostu przyrostu rzeczywistego w Polsce w ostatnich latach,
- wyjaśnia, dlaczego Polska jest krajem niemal jednolitym narodowościowo,
- wymienia nazwy regionów zamieszkiwanych przez mniejszości narodowe i wskazuje je na mapie Polski,
- opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę wyznaniową ludności Polski,
- opisuje na podstawie danych statystycznych zmiany w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce,
- omawia strukturę zatrudnienia w wybranych województwach,
- opisuje główne, aktualne problemy rynku pracy w Polsce i w zamieszkiwanym regionie,
- opisuje zróżnicowanie stopy bezrobocia w wybranych województwach i porównuje je ze swoim województwem,
- opisuje procesy urbanizacyjne w Polsce na podstawie danych statystycznych,
- omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce w latach 1950–2008,
- wyjaśnia przyczyny rozwoju wielkich miast w Polsce,
- opisuje funkcje miast Polski na wybranych przykładach,
- porównuje rozmieszczenie i wielkość miast w Polsce oraz zamieszkiwanym regionie
- wyjaśnia różnicę między miastem a wsią,
- opisuje na podstawie map tematycznych warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce,
- przedstawia warunki pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa,
- wyróżnia na podstawie danych statystycznych główne cechy struktury użytkowania ziemi oraz wielkości i własności gospodarstw rolnych w Polsce,
- opisuje na podstawie danych statystycznych poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce,
- wyjaśnia wpływ polityki rolnej państwa na poziom rolnictwa w Polsce,
- omawia strukturę powierzchni zasiewów w Polsce na podstawie danych statystycznych,

- wyróżnia główne cechy struktury zasiewów w Polsce na podstawie analizy map, wykresów, danych liczbowych,
- omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie wybranych roślin uprawnych w Polsce,
- wymienia nazwy obszarów upraw wybranych roślin i wskazuje je na mapie tematycznej Polski,
- wyróżnia główne cechy struktury hodowli w Polsce na podstawie analizy map, wykresów i danych liczbowych,
- opisuje pogłowie bydła i trzody chlewnej w Polsce w wybranych latach,
- omawia znaczenie hodowli drobiu, koni i owiec w Polsce,
- wymienia nazwy obszarów hodowli wybranych zwierząt w Polsce i wskazuje te obszary na mapie Polski,
- przedstawia gospodarcze korzyści i społeczne skutki restrukturyzacji przemysłu,
- przedstawia przemiany w strukturze produkcji w Polsce,
- wymienia najlepiej rozwijające się obecnie działy produkcji przemysłowej w Polsce i zamieszkiwanym regionie,
- wymienia nazwy okręgów przemysłowych i wskazuje te okręgi na mapie Polski,
- wyjaśnia przyczyny największej koncentracji przemysłu na południu Polski,
- wymienia nazwy obszarów wydobywania wybranych surowców mineralnych i wskazuje te obszary na mapie Polski,
- odczytuje z danych statystycznych wielkość wydobycia wybranych surowców w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie gospodarcze wybranych surowców mineralnych,
- przedstawia na podstawie różnych źródeł informacji strukturę wykorzystania źródeł energii w Polsce,
- odczytuje z danych statystycznych i diagramów wielkość produkcji energii elektrycznej,
- opisuje strukturę produkcji energii elektrycznej według rodzajów elektrowni,
- wymienia nazwy wybranych elektrowni cieplnych i wodnych oraz wskazuje te elektrownie na gospodarczej mapie Polski,
- opisuje znaczenie usług we współczesnej gospodarce Polski i swojego regionu,
- opisuje znaczenie poszczególnych działów transportu lądowego w gospodarce kraju i swojego regionu,
- uzasadnia konieczność modernizacji transportu lądowego w Polsce,
- opisuje przestrzenne zróżnicowanie gęstości sieci kolejowej i dróg kołowych w Polsce,
- wymienia przyczyny wzrostu znaczenia transportu samochodowego i przesyłowego w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie transportu morskiego, śródlądowego i lotniczego w gospodarce kraju,
- wymienia cechy transportu wodnego i lotniczego,
- przedstawia wielkość polskiej floty transportowej na podstawie danych statystycznych,
- wyjaśnia przyczyny szybkiego rozwoju transportu lotniczego w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie łączności w gospodarce Polski i swojego regionu,
- określa przyczyny dynamicznego rozwoju internetu i telefonii komórkowej w Polsce,
- porównuje liczbę abonentów telefonicznych w Polsce z liczbą abonentów w innych krajach Europy,

- porównuje liczbę użytkowników internetu w Polsce z liczbą użytkowników internetu w innych krajach Europy,
- wyjaśnia znaczenie turystyki w gospodarce Polski i swojego regionu,
- wyjaśnia przyczyny rozwoju turystyki w Polsce,
- wymienia cele przyjazdów turystów zagranicznych do Polski,
- wymienia nazwy regionów oraz ośrodków turystycznych o wysokich walorach turystycznych i wskazuje je na mapie Polski,
- opisuje polskie obiekty znajdujące się na Liście światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO i wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia nazwy regionów najczęściej odwiedzanych przez Polaków i wskazuje te regiony na mapie świata,
- wyjaśnia znaczenie handlu zagranicznego dla gospodarki Polski,
- wykazuje korzyści handlu zagranicznego,
- wymienia nazwy państw będących głównymi partnerami handlowymi Polski i wskazuje je na mapie politycznej świata,
- wymienia nazwy towarów eksportowanych z Polski ,
- wymienia nazwy towarów importowanych do Polski,
- wyjaśnia przyczyny ujemnego salda bilansu handlu zagranicznego,
- wyjaśnia przyczyny powstawania kwaśnych opadów,
- wyjaśnia znaczenie segregacji śmieci,
- opisuje zagrożenia wynikające ze składowania śmieci,
- opisuje klasy czystości wód w Polsce,
- wyjaśnia uwarunkowania zmniejszenia zanieczyszczenia wód w Polsce,
- wymienia nazwy parków narodowych w Polsce i wskazuje je na mapie Polski,
- podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody we własnym regionie,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie pobraży ,
- opisuje elementy krajobrazu pobraży,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki pobraży oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- charakteryzuje wybrane miasta pobraży,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie pojezierzy,
- omawia cechy krajobrazu młodoglacjalnego,
- opisuje cechy klimatu pojezierzy na podstawie klimatogramów,
- opisuje gleby pojezierzy,
- wymienia nazwy surowców mineralnych występujących na pojezierzach,
- charakteryzuje główne miasta pojezierzy,
- opisuje, na podstawie map tematycznych, najważniejsze cechy gospodarki pojezierzy oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie Nizin Środkowopolskich,
- omawia cechy krajobrazu staroglacjalnego,
- opisuje cechy klimatu nizin na podstawie klimatogramów,
- charakteryzuje główne miasta Nizin Środkowopolskich,
- uzasadnia, że Warszawa jest ważnym ośrodkiem gospodarczym,
- wymienia nazwy surowców mineralnych występujących na nizinach i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej rejony ich występowania,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki Nizin Środkowopolskich oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,

- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie wyżyn,
- opisuje uwarunkowania rozwoju przemysłu na Wyżynie Śląskiej,
- opisuje atrakcje przyrodnicze i kulturowe Wyżyny Krakowsko—Częstochowskiej,
- charakteryzuje warunki klimatyczno-glebowe Wyżyny Sandomierskiej,
- opisuje atrakcje turystyczne Wyżyny Kieleckiej,
- przedstawia cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej i Roztocza,
- charakteryzuje wybrane miasta wyżyn,
- opisuje, na podstawie map tematycznych, najważniejsze cechy gospodarki pasa wyżyn oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie Kotlin Podkarpackich ,
- charakteryzuje klimat Kotlin Podkarpackich,
- wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w Kotlinach Podkarpackich i wskazuje rejony ich wydobycia na mapie ogólnogeograficznej Polski,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki kotlin oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- przedstawia funkcje Krakowa jako centrum kulturowego Polski,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie Karpat ,
- wyróżnia Karpaty Zewnętrzne i Karpaty Wewnętrzne i wskazuje je na mapie Polski,
- opisuje położenie Tatr na podstawie ogólnogeograficznej mapy Polski,
- omawia na podstawie map klimatycznych i klimatogramów cechy klimatu górskiego,
- przedstawia walory turystyczne Tatr,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki Karpat oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- przedstawia funkcje i znaczenie Zakopanego w rozwoju regionu,
- opisuje położenie Sudetów na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski,
- opisuje formy krajobrazu Sudetów,
- opisuje na podstawie map tematycznych cechy krajobrazu Sudetów,
- omawia funkcje i znaczenie Karpacza w regionie,
- wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w Sudetach i wskazuje rejony ich występowania na mapie ogólnogeograficznej,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki Sudetów oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej Polski położenie swojego regionu,
- wymienia przykłady wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka,
- wymienia główne rodzaje zasobów własnego regionu geograficznego: lasów, wód, gleb, surowców mineralnych oraz, korzystając z mapy, opisuje ich rozmieszczenie,
- opisuje na podstawie map tematycznych najważniejsze cechy gospodarki własnego regionu geograficznego oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi,
- określa znaczenie gospodarcze zasobów naturalnych własnego regionu,
- wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w przemyśle we własnym regionie oraz wskazuje najlepiej rozwijające się obecnie działy produkcji przemysłowej,
- wyjaśnia szybki rozwój wybranych usług we własnym regionie,
- przedstawia w formie prezentacji multimedialnej walory turystyczne własnego regionu geograficznego ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów kulturowych,
- wymienia korzyści wynikające z przynależności Polski do międzynarodowych organizacji,

- przedstawia na podstawie danych statystycznych miejsce Polski w gospodarce światowej,
- wymienia nazwy euroregionów i wskazuje je na mapie politycznej Europy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który:

- wskazuje Polskę na ogólnogeograficznej mapie Europy,
- wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską i wskazuje te państwa na mapie ogólnogeograficznej,
- wymienia cechy położenia Polski,
- wymienia zalety położenia Polski,
- wymienia korzyści wynikające z nadmorskiego położenia Polski,
- wymienia nazwy głównych jednostek tektonicznych Polski i wskazuje je na mapie geologicznej,
- wymienia nazwy er, w których wystąpiły ruchy górotwórcze,
- wymienia nazwy górotworów kaledońskich, hercyńskich i alpejskich oraz wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia nazwy zlodowaceń i wskazuje ich zasięg na mapie Polski,
- rozpoznaje górskie formy polodowcowe na schematach,
- wymienia czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na ukształtowanie powierzchni Polski,
- wymienia cechy rzeźby powierzchni Polski,
- wymienia nazwy punktów najwyższej i najniższej położonych w Polsce i wskazuje te punkty na mapie,
- rozróżnia przedstawione na ilustracjach formy rzeźby terenu,
- wymienia nazwy skał występujących w Polsce,
- klasyfikuje surowce mineralne ze względu na ich gospodarcze wykorzystanie,
- wymienia przykłady wykorzystania surowców mineralnych i skał w różnych dziedzinach życia człowieka,
- wymienia nazwy skał i surowców mineralnych występujących w regionie swojego zamieszkania,
- wymienia geograficzne czynniki wpływające na klimat Polski,
- wymienia nazwy mas powietrza napływających nad Polskę,
- odczytuje informacje przedstawione na klimatogramach,
- wymienia nazwy termicznych pór roku w Polsce,
- wymienia nazwy wiatrów lokalnych i miejsce ich występowania,
- klasyfikuje wody występujące w Polsce,
- wymienia nazwy głównych rzek oraz ich dopływów i opisuje ich rozmieszczenie na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy wód występujących we własnym regionie,
- porównuje powierzchnie i głębokości wybranych jezior,
- klasyfikuje wody podziemne,
- opisuje gospodarcze wykorzystanie wód podziemnych,
- wymienia nazwy największych zatok, wysp, cieśnin oraz głębi Morza Bałtyckiego i wskazuje je na mapie,
- wymienia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy geograficzne Morza Bałtyckiego,

- przedstawia właściwości fizyczne wód Bałtyku,
- omawia znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego,
- wymienia czynniki glebotwórcze,
- klasyfikuje gleby w Polsce,
- wymienia nazwy gleb występujących we własnym regionie,
- wyjaśnia znaczenie gospodarcze gleb,
- wymienia nazwy formacji roślinnych występujących w Polsce,
- rozpoznaje typy zbiorowisk roślinnych w Polsce,
- rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt przedstawione na fotografiach,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „powiat grodzki”, „powiat ziemski”, „gmina”, „województwo”, „prezydent”, „burmistrz”, „starosta”, „wójt”,
- wymienia nazwy województw oraz ich stolice i wskazuje je na mapie administracyjnej Polski,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „demografia”, „przyrost naturalny”, „przyrost rzeczywisty”, „średnia długość życia”, „struktura wiekowa społeczeństwa”,
- wymienia czynniki wpływające na zmiany liczby ludności w Polsce,
- wymienia nazwy regionów o dodatnim i ujemnym przyroście naturalnym w Polsce,
- wymienia czynniki wpływające na niską wartość przyrostu naturalnego w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminu „gęstość zaludnienia”,
- wymienia nazwy obszarów o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia i wskazuje te obszary na mapie Polski,
- omawia średnią gęstość zaludnienia w swoim regionie,
- wymienia atrakcje i bariery osadnicze w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminu „migracja”,
- wyjaśnia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce,
- opisuje przyczyny migracji poszczególnych grup ludności w Polsce,
- wymienia przyczyny rozwoju terenów podmiejskich,
- wymienia przyczyny migracji zagranicznych Polaków,
- wymienia nazwy krajów, do których migrują Polacy i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „naród”, „państwo wielonarodowościowe”, „państwo jednolite narodowościowo”, „mniejszość narodowa”, „mniejszość etniczna”, „społeczność etniczna”,
- wymienia nazwy mniejszości narodowych zamieszkujących Polskę,
- wymienia nazwy mniejszości etnicznych i opisuje ich rozmieszczenie na mapie Polski,
- wymienia nazwy województw o najwyższym zatrudnieniu w usługach oraz wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce,
- wyjaśnia przyczyny emigracji zarobkowej Polaków,
- wymienia główne, aktualne problemy rynku pracy w Polsce i w zamieszkiwanym regionie,
- wymienia cechy miast polskich,
- wymienia czynniki, które miały wpływ na intensywność urbanizacji w Polsce,
- odczytuje z danych statystycznych wskaźniki urbanizacji dla wybranych województw
- wymienia nazwy obszarów najbardziej zurbanizowanych w Polsce i wskazuje te obszary na mapie Polski,
- opisuje miasta Polski według grup wielkościowych,
- rozróżnia typy aglomeracji w Polsce,

- wymienia nazwy aglomeracji miejskich i wskazuje je na mapie Polski,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „struktura użytkowania ziemi”, „użytki rolne”, „grunty orne”,
- wymienia nazwy obszarów o najkorzystniejszych warunkach przyrodniczych rozwoju rolnictwa i wskazuje te obszary na mapie Polski,
- wymienia czynniki ograniczające rozwój rolnictwa,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „struktura upraw”, „plony”, „zbiory”, „areal”,
- wymienia nazwy głównych roślin uprawnych w Polsce,
- wymienia czynniki warunkujące rozmieszczenie upraw w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „hodowla zwierząt”, „pogłowie”, „obsada”,
- wymienia cele hodowli zwierząt w Polsce,
- opisuje główne kierunki produkcji zwierzęcej w Polsce,
- omawia cele hodowli zwierząt w Polsce,
- wskazuje przyczyny spadku pogłowia zwierząt hodowlanych w Polsce,
- przedstawia funkcje przemysłu,
- dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy,
- wymienia czynniki lokalizacji zakładów przemysłowych w Polsce,
- opisuje na wybranych przykładach czynniki lokalizacji przemysłu,
- opisuje znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „górnictwo”, „okręg przemysłowy”, „infrastruktura przemysłowa”,
- klasyfikuje surowce mineralne,
- kreśli diagramy ilustrujące wielkość wydobycia wybranych surowców mineralnych,
- wymienia przyczyny spadku wydobycia węgla kamiennego,
- klasyfikuje elektrownie,
- wymienia nazwy źródeł energii wykorzystywanych w Polsce,
- opisuje czynniki lokalizacji wybranych elektrowni w Polsce,
- wymienia wady i zalety poszczególnych rodzajów elektrowni,
- wymienia nazwy alternatywnych źródeł energii wykorzystywanych w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „usługi”, „komunikacja”, „transport”, „obwodnica”
- klasyfikuje usługi,
- wymienia nazwy usług rozwijających się w zamieszkiwanym regionie,
- wymienia przykłady działów usług rozwijających się i zanikających,
- rozróżnia rodzaje transportu,
- wskazuje na mapie Polski główne szlaki transportu lądowego,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „nośność”, „ładunki masowe”,
- wymienia nazwy morskich handlowych i pasażerskich portów w Polsce i wskazuje te porty na mapie Polski ,
- wymienia nazwy głównych szlaków transportu śródlądowego i wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia nazwy polskich miast mających swoje lotniska i wskazuje te miasta na mapie Polski,
- wymienia rodzaje usług, które obejmuje łączność,
- wymienia czynniki wpływające na rozwój telefonii komórkowej i internetu w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „turystyka”, „walory turystyczne”, „infrastruktura turystyczna”,
- klasyfikuje turystykę ze względu na cel wyjazdów,
- wyjaśnia przyczyny wzrostu ruchu turystycznego po 1989 roku,

- wymienia przykłady walorów turystycznych Polski,
- wymienia atrakcje turystyczne wybranego regionu turystycznego w Polsce,
- wyjaśnia znaczenie terminów: „handel zagraniczny”, „import”, „eksport”, „saldo bilansu handlu zagranicznego”,
- wymienia przykłady towarów pochodzących z importu, z których korzysta w życiu codziennym,
- wyjaśnia znaczenie terminów „utyliczacja”, „rekultywacja”,
- wymienia nazwy źródeł zanieczyszczenia powietrza w Polsce,
- wymienia sposoby ograniczenia emisji gazów i pyłów do atmosfery w Polsce,
- wymienia źródła wytwarzania odpadów,
- wymienia źródła zanieczyszczania wód,
- rozróżnia formy ochrony przyrody w Polsce,
- rozpoznaje i wymienia nazwy gatunków roślin i zwierząt prawnie chronionych w Polsce,
- wymienia nazwy i wskazuje główne regiony geograficzne na mapie ogólnogeograficznej Polski,
- wymienia nazwy regionów geograficznych pobraży i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy najważniejszych miast pobraży i wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia atrakcje turystyczne pobraży,
- wymienia nazwy regionów geograficznych pojezierzy i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu pojezierzy,
- wymienia nazwy największych kompleksów leśnych pojezierzy i wskazuje te kompleksy na mapie,
- określa walory obszarów leśnych pojezierzy,
- określa atrakcje turystyczne pasa pojezierzy,
- wymienia nazwy najważniejszych miast pojezierzy i wskazuje je na mapie Polski,
- wymienia nazwy regionów geograficznych Nizin Środkowopolskich i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu nizin,
- wymienia nazwy największych kompleksów leśnych nizin i wskazuje je na mapie,
- wymienia walory przyrodnicze parków narodowych położonych na nizinach,
- wymienia nazwy miast Nizin Środkowopolskich i wskazuje te miasta na mapie Polski
- określa atrakcje turystyczne Nizin Środkowopolskich,
- wymienia nazwy regionów geograficznych wyżyn i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu wyżyn,
- wymienia nazwy form krasowych występujących na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej,
- wymienia nazwy najważniejszych miast Wyżyn Polskich i wskazuje te miasta na mapie Polski,
- określa atrakcje turystyczne Wyżyn Polskich,
- wymienia nazwy regionów geograficznych kotlin i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu Kotlin Podkarpackich,
- wymienia nazwy głównych form terenu Kotliny Podkarpackich,

- wymienia nazwy kompleksów leśnych Kotlin Podkarpackich i wskazuje te kompleksy na mapie Polski,
- omawia atrakcje turystyczne Kotlin Podkarpackich,
- wymienia nazwy najważniejszych miast Kotlin Podkarpackich i wskazuje te miasta na mapie Polski,
- wymienia nazwy regionów geograficznych Karpat i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu Karpat,
- wymienia atrakcje turystyczne Karpat ,
- wymienia nazwy najważniejszych miast Karpat oraz wskazuje te miasta na mapie ogólnogeograficznej,
- uzasadnia atrakcyjność turystyczną Tatr,
- wymienia nazwy ośrodków turystycznych Karpat i wskazuje te ośrodki na mapie Polski,
- wymienia nazwy regionów geograficznych Sudetów i wskazuje je na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- wymienia nazwy elementów krajobrazu Sudetów,
- wymienia nazwy miast Sudetów i wskazuje je na mapie Polski,
- opisuje atrakcje turystyczne Sudetów,
- wymienia nazwę regionu geograficznego, w którym mieszka i wskazuje go na ogólnogeograficznej mapie Polski,
- przedstawia źródła informacji o swoim regionie,
- omawia tradycje regionu zamieszkania,
- odczytuje dane statystyczne dotyczące zagadnień m.in. społecznych i gospodarczych swojego regionu,
- opisuje atrakcje turystyczne regionu zamieszkania,
- wymienia nazwy światowych organizacji politycznych i gospodarczych, których członkiem jest Polska,
- wymienia przykłady międzynarodowej współpracy Polski.